

BU SESSİZLİK NİYE?

Aydınlık Dergisi, 18 Ocak 2004

Yıldırım Koç

İşçi sınıfı, giderek daha da yoğunlaşan ciddi bir saldırıyla karşı karşıya. Son bir yıllık dönemde, 4857 sayılı İş Yasası, istek-dışı emeklilik uygulamaları, özelleştirmeler, gerçek ücretleri koruyamayan toplu iş sözleşmeleri, yetersiz asgari ücret artışı, zorunlu tasarruf fonunun tasfiye biçimi, grev ertelemeleri, özel indirim kaldırılması, SSK sağlık tesislerinin diğer kesimlere de açılması, işsizliğin artması, çalışma mevzuatında gerekli demokratikleşmenin yapılmaması gibi gelişmeler, geçmişte önemli ve kitlesel işçi-memur eylemlerine yol açardı. Bugün büyük ölçüde bir sessizlik var.

Hükümet sendikaları ciddiye almıyor. İşçileri ve sendikaları, kıdem tazminatı, istek-dışı emeklilik, işten çıkarmalar, özelleştirmeler ve kamu yönetiminde yeniden yapılandırma alanlarında yeni sorunlar ve tehditler bekliyor.

Ayrıca, Kıbrıs, Avrupa Birliği, Irak konularında izlenen politikalar, devletin yeniden yapılandırılması girişimleri, laik cumhuriyete ve sosyal hukuk devletine yönelik tehditler, yeni vergiler, kamu hizmetlerinde vatandaş anlayışının terk edilerek müşteri anlayışının benimsenmesi ve IMF ve Dünya Bankası politikalarına teslimiyet de eskiden büyük tepki çekmişti. Bugün bu alanlarda da sessizlik hakim.

Aylardır, YOL-İŞ, Petrol-İŞ ve KESK'in eylemleri dışında tam bir sessizlik söz konusu. Ekmeğimizin ve vatanımızın büyük tehdit altında olduğu şartlarda bu sessizlik niye? "Bu sessizliği nasıl aşarız?" sorusunun yanıtı, "bu sessizlik niye?" sorusunun doğru kavranmasından geçmektedir.

Önce, artan işsizlik bir yılgınlık yaratıyor. İşsizleşen işçi örgütlü mücadelenin dışına itiliyor veya çıkıyor. Türkiye'de bir işsizler hareketi veya örgütlenmesi geleneği yok. İşsizlik arttıkça, işi olan haline şükrediyor veya işsizleşen yakınlarının geçimini de üstlendiğinden ürkekliyor.

Sermayenin denetimindeki televizyon kanalları ve gazeteler, hükümeti destekliyor ve iyimserlik havası pompalıyor. Ekonomimiz tam anlamıyla bir bıçak sırtındayken, sürekli olarak iyiye gidiş haberleri veriliyor. Bu koşullarda birçok insan, "işler iyi gidiyormuş; herkes öyle söylüyor; gerçi ben bugün bu iyi gidişten yararlanamıyorum ama inşallah bir gün sıra bana da gelecek" demeyi yeğliyor.

Hükümet güçlü gözüküyor. Meclis'te büyük bir çoğunluğu var. ABD ve Avrupa Birliği'nin desteğini almış durumda. Büyük sermayenin desteği de var. Ayrıca, yerel seçimlerde başarı şansı da yüksek gözüküyor veya gösteriliyor. Bu koşullarda, insanlarımızın genel eğilimi, rüzgara karşı yürümek değil, rüzgarla sürüklenmek.

Sorunların çözüm yeri Meclis. Ancak kitleler açısından inanılan, güvenilen ve başarı şansı olduğu düşünülen güçlü bir siyasal alternatif yok.

AKP'ye yandaşlık, işe adam aldırma, tayin, terfi gibi konularda bir ölçüde de olsa işe yarayabiliyor.

Sağlık ve eğitimde kamu hizmetleri özelleştirme mantığı ve uygulamalarıyla sistemli bir biçimde zayıflatılınca, cumhuriyet düşmanı güçlerin oluşturdukları vakıflar devreye giriyor ve boşluğu doldurup insanları kendilerine bağlıyor. Ayrıca, bu kesimler, odun-kömür-yiyecek dağıtıyor. Sosyal güvenlik sistemini zayıflatıp, sadaka vererek, insanları köleleştiriyorlar.

Örgütlü işçinin önemli bir bölümü kamu kesiminde. Kamu kesimindeki işçi yaşlandı; emekliliği yaklaştı. Ücreti de nispeten iyi durumda. Bu koşullarda mücadeleye girmekten çekinebiliyor.

Memurlar arasında siyasal bölünmeler hala etkili. Ayrıca, geçmiş yıllarda yapılan eylemlerden istenilen sonuçlar alınmadığından, eylem yorgunluğu gözleniyor. Artan işsizlik ve yoksulluk karşısında, aylıklar düşük de olsa, ödemelerin aksamasız yapılması ve iş güvencesi, memurluğu yeniden çekici kıldı.

Ayrıca, bazı sendika yöneticileri de, vatanımız ve işçi sınıfı açısından hayati tehditler içeren gelişmeler karşısında açık tavır almaktan çekiniyor; hükümetle iyi ilişkiler aracılığıyla ikramiyenin zamanında ödenmesinin sağlanmasına daha büyük önem veriyor; vatanımızın varoluş-yokoluş mücadelesi karşısında 1919-1922 dönemi İstanbul sendikalarının yaptığı tarihi hatayı tekrarlıyor. Bağımsızlığın olmadığı yerde demokrasi ve sendikal hakların olamayacağını anlamamak daha kolay geliyor.

Bütün bu etmenlere rağmen bu sessizlik de aşılabilecek. Teslimiyetle diyalog kurulamayacağı; teslimiyetin, efendi-uşak ilişkisine yol açacağı; ancak güçlü bir işçi hareketinin eşitler arasındaki diyalogu sağlayabileceği ve mücadeleden başarıyla çıkabileceği, yaşanacak yoğun sıkıntılarla bir kez daha hayat üniversitesinde öğrenilecek.